

Izhaja razen nedelji in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/I,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm ×
55 mm po K 150. Uradni
razglaš, poslano ter no-
tice isti prostor K 2.—
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasiło jugoslov. socijalno - demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 288, za pol
leta K 144, za četrt leto
K 72, za mesec K 24
Za inozemstvo K 480.

Reklamske cene za list
so poštne proste.

Upravništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/I,
Učiteljska tiskarna.

Za samoodločbo narodov.

Jugoslov. socijalno demokratska stranka za Slovenijo
in socijalistička radniška partija Jugoslavije

sta sklenili izročiti javnosti in pred-
ložiti izvrševalnemu odboru interna-
cionalne delovne zajednice na Du-
naju naslednji razglas:

Jugoslovanska vlada je zahtevala
revizijo mirovne pogodbe, sklen-
jene med Jugoslavijo in Nemško Av-
strijo, po kateri se je imelo v nekem
delu Koroške s plebiscitom odločiti,
kateri državi naj pripade. Želeča, da
čuva mirovne pogodbe in stanje,
ustvarjeno po vojni, je jugoslovanska
vlada predala plebiscito Koroško
Nemški Avstriji, ko se je ondodna
ljudska večina izrekla za to državo.
Izročila je tudi tisti del Koroške, kjer
je večina ljudstva glasovala za Ju-
goslavijo.

Ta akt jugoslovanske vlade je bil
povsem umesten. Jugoslov. vlada
ni mogla zahtevati, da naj se spoštu-
jejo pogodbe, sklenjene v njeno ko-
rist ču ne bi spoštovala tudi pogodb,
katerih rezultati so zanj neugodni.
Naposled je bilo s tem, da se je koro-
ško vprašanje odstavilo z dnevnega
reda, ustvarjeno normalno in mirno
sosedstvo razmerje med Jugoslavijo
in Nemško Avstrijo. Popoln povratek
v mir, likvidacija vojnega stanja, je
prva in temeljna potreba človeštva,
zlasti pa delavskega razreda, in pri-
znanje sklenjenih mirovnihih pogodb,
kolikor koli se slabe, je neizogibno
potrebno.

Toda priznanje mirovnihih pogodb,
sklenjenih v vojnem metežu in ob
razmerju sil neposredno po vojni ne
pomeni pomirbe z vsakim izsiljeva-
njem in definitivnega sprejetja nešte-
vilnih nasilstev, obseženih v teh po-
godbah. Vodeč svojo razredno poli-
tiko, politiko mednarodne solidarnos-
ti, goni socijalistični proletarijat s
skupnimi akcijami buržvazije vseh
dežel, da poiščejo pota za sporazum,
da dokončajo vojno. Takoj nato pa
se pričnajo demokratska borba za
revizijo mirovnihih pogodb, za odstra-
nitev vsega, kar bi onemogočilo med-
narodni mir in mirno občevarje na-
rodov, ali kršilo načelo svobode,
enakosti in demokracije med narodi,
iz teh pogodb.

Mirovne pogodbe, s katerimi je
bila zaključena svetovna vojna, so
pretežno rezultat borbe dveh velikih
imperialističnih koalicij za premoč na
svetu, in zmage antantnega imperia-
lizma nad imperializmom centralnih
sil. Še le v drugi vrsti je bil v te po-
godb sprejet resničen zgodovinski
napredek: Likvidacija fevdalne pre-
teklosti, razrušenje starih osvojeval-
nih monarhij v sredi in na vzhodu
Evrope in v srednji Aziji: Avstro-
Ogrske, Rusije in Turčije, ter ustvar-
janje cele vrste svobodnih narodnih
držav iz dotlej narodno in politično
podložnih narodov.

Da ne govorimo sedaj o gos-
podarskih in finančnih odredbah v
mirovnihih pogodbah, od katerih jih
je mnogo imperialističnih in ovirajočih
mirni razvoj in življenje narodov,
moramo naglasiti, da nosijo politične
odredbe teh pogodb, celo tiste, s ka-
terimi se določajo meje med država-
mi, marsikod pečat nasilstva in gra-
beži na sebi. Socijalistični proletari-
jat je dolžan boriti se za splošno re-
vizijo mirovnihih pogodb z namenom,
da se iz njih odstranijo sledi imperia-
lizma in doseže popolno spoštovanje
pravice enakosti in svobode vsakega
naroda, pravice do svobodnega in sa-
mostalnega narodnega življenja v
mednarodni skupnosti enakih.

Toda velika in mala antanta sta
danes organizaciji sil, katerih namen
je predvsem ohraniti imperialistične
tkrepe v mirovnihih pogodbah in ne
dopustiti demokratiziranja teh po-

godb. Koalicije nasilstva, ki so bile
ustvarjene v svetovni vojni in proti
njemu koncu, bi se rade ovekove-
čile in podaljšale vojno v miru. Boj
proti taki politiki se brezpogojno vsi-
luje svetovnemu proletarijatu.

Med imperialističnimi nasilstvi, ki
so jih prinesle mirovne pogodbe, je
bilo eno storjeno nemškemu narodu
s tem, da se po silni ovira njegovo na-
rodno ujedinjenje. Ustvarila se je
Nemška Avstrija kot čisto liciorna,
natična kombinacija, državnica s 6 mi-
lioni prebivalcev, katerih tretjino ob-
sega sama prestolnica, državnica, ki je
gospodarsko, finančno in politično
nemogoča. Kljub vztrajni in enomi-
selni zahtevi 6 milijonov Avstrijskih
Nemcev, da se združijo s svojimi na-
rodnimi brati v Nemčiji, jim velika in
mala antanta ne dopušča tega, am-
pak vsiljuje jim samostalnost jih
peha v nezasiščen gospodarski in fi-
nančni krati, v lakoto in obupno
socialno bedo. Vse le zato, ker hoče
zmagovati francoski imperializem
razbiti nemško narodno edinstvo.
Proti tej politiki nasilstva izrekamo
skupno z vsem svetovnim proletaria-
tom odločen protest. Posebno je tre-
ba z indignacijo konstatirati veliko in
historično neodpustno sramoto, da
sodelujejo pri tem razbijanju narod-
nega edinstva kulturnega naroda no-
vo nastale nacionalne države: Ju-
goslavija, Češkoslovaška, Rumunija in
Poljska, ki imajo svojo politično eksis-
tenco zahvaliti prav priznanju naci-
onalne demokracije.

Medtem ko sodeluje jugoslovans-
ka vlada pri grobi kršitvi pravice
samoodločbe avstrijskih Nemcev,
zahteva najstrožjo izvršitev mirov-
ne pogodbe in grozeča z vojaškim
nastopom in z okupacijami, če izra-
zijo avstrijski državljani željo po ze-
dinjenju z Nemčijo, zahteva ista vla-
da enostransko revizijo avstro-ju-
goslovanske mirovne pogodbe, kolikor
se tiče ukrepov o Koroški.

Jugoslovanska vlada zahteva, da
naj se tisti del Koroške, kjer je ve-
čina ljudstva glasovala za Jugosla-
vijo, izroči Jugoslaviji, Avstriji pa da
naj ostane drugi del Koroške, kjer je
večina nemška. Zahteva, da se reši
koroško vprašanje na podlagi princi-
pa nacionalnosti in pravice naroda na
državno samoodločbo, je opravičena.
Toda ta princip se mora poznati kot
splošno veljaven za vse narode, in na
njega podlagi smemo izvršiti splošno
revizijo mirovnihih pogodb. Vzeti mali
in za samostalno gospodarsko in po-
litično življenje nesposobni Avstriji
nove kraje, pomeni povečati storjeno
krivico in napraviti to državo še bolj
nesposobno za življenje. Če se pa
prizna pravica do popolnega in neo-
viranega narodnega jedinstva tudi
nemškemu narodu v vseh njegovih
delih je opravičena zahteva, da ne
jemlje veliki nemški narod s 70 mi-
lioni prebivalcev tudi tistih krajev,
v katerih je nečloveška večina števil-
no mnogo slabjšega jugoslovanskega
naroda.

Svobodno zedinjenje Nemške Av-
strije s pravo Nemčijo je ne le de-
mokratska zahteva, ampak obenem
tudi velika kulturna in politična po-
treba. Mrtvo truplo v sredi Evrope
bi bila trajna nevarnost za mir in po-
koj sosednih narodov, ovira za zdra-
vo življenje ne le avstrijskih Nem-
cev, ampak tudi vseh okoliških na-
rodov. Zedinjenje Nemške Avstrije z
Nemčijo pomeni popolno historično
izčiščenje in daje varnost novim
mednarodnim organizacijam. S tem,
da bi z združitvijo z Nemčijo Avstri-
ja definitivno izginila, bi naposled
izginila tudi vsaka možnost povrat-
ka Habsburžev in v restavracije
starega režima politične, nacionalne

in socialne reakcije, pod katero so
trpeli vsi novoosvojeni narodi, tu-
di Jugoslovani, in ki je bila ovira na
poti socialnega razvoja evropskega
človeštva k višjim življenjskim obli-
kam. Zato ima vsa svetovna, zlasti
vsa proletarska demokracija dol-
nost ostro vstati proti reakcionarne-
mu, zasluževalnemu in protikulturne-
mu stremjenju francoskega impe-

rializma, odkloniti poslušnost novo
nastalih nacionalnih držav temu an-
tikulturnemu stremjenju francoskega
imperializma, in zahtevati splošno
revizijo mirovnihih pogodb in pri-
znanje nacionalne samoodločbe,
svobode in enakosti narodov. Le
tako in na takih podlagah se more
tudi koroško vprašanje pravilno in
pravično rešiti.

Za Jugoslovansko socialno demokratsko stranko:

Ivan Miinar; Zvonimir Bernot, tajnik.

Za socijalističko radniško partijo Jugoslavije:

Dragiša Lapčević, načelnik; Dr. Živko Topalović, tajnik.

Državlanske pravice.

Govor poslanca sodr. Eth. Kristana v specialni razpravi o drugem po-
glavju ustavnega načrta v ustavodajni zbornici dne 21. maja.

(D dalje.)

Gospodje, hvala Vam lepa, če
zapisujete v ustavi, da so vsi pred
zakonom enaki, pa dovolj, da se
rodi eden od očet, ki ima nekoliko
milijonov, drugi je pa od vsega začet-
ka obsojen na bedo vsake vrste.
(Medklic: Kako obsojen?) Kako ob-
sojen? Tako, da ni juridične enakosti,
kjer ni materialne enakosti.

Medklic: Naj zasluži!...

Kristan: Naj zasluži! Gospod, vi
govorite, kakor da ste prišli z nevem
katerega sveta na zemljo, in da ni-
mate pojma o tem, kaj pomeni dan-
danes iskati zaslužka. Kakor da ni-
mate pojma, od koga in od česa je
odvisno, ali človek dela ali ne dela.

Medklic: Naj se nauči!

Kristan: Naj se nauči! Ljubi go-
spod, dovolj žalostno je, da se mora
v tej zbornici še govoriti o takih re-
čeh, da se mora še odgovarjati na
taka vprašanja, ko bi človek prič-
koval, da je socialna zavest in soci-
alno znanje vendar bolj razširjeno,
kot se more soditi po takih vpraša-
njih. (Medklici: Glas: On je fatalist.)
Vem, da je fatalist in da ne more biti
drugačen, kakor je, le bojim se,
da ne bi na podlagi tega še izjavil,
da je marksist. (Veselo.) Lepa ena-
kost pred zakonom je to, če se rodi
otrok milijonarju, in je zagotovljen
za vse življenje, nima nobene brige in
lahko vse uživa, pri tem je pa morda
lepeč, od katerega ne bo človeštvo
imelo nobene koristi. Na drugi stra-
ni se rodi na stotine talentiranih
otrok, iz katerih ne more postati nič,
ki ne bodo mogli koristiti ne sebi
ne družbi, ker ni enakosti. (Medkli-
ci.) Gospod hodja pravi, da naj gre-
do v šolo in naj se kaj uče. Pa ni
vseeno iti v Pariz, če imaš dovolj
denarja, ali pa če nimaš nikakršnih
sredstev. (Medklici: Štipendij!) Da,
štipendij!

Dokler ne ustvarite materialne
enakosti, ne pomaga politična ena-
kost nič. (Medklici.) Ne pričakujte,
da vam bom razlagal socialistične
programe, ker to sedaj ni na dnevnem
redu. Toda če želite, vam že
tudi o tem lahko napravim predava-
nje.

Ne more nam torej biti dovoljno,
kar se tukaj govori v tem enem po-
glavju, ampak veliko večjo važnost
polagamo na to, kar se bo reklo v
bodočih poglavjih. Toda eno se mora
z drugim strinjati. Kakor zahteva-
mo materialno demokracijo, mora-
mo zahtevati tudi politično demokra-
cijo, in zato moramo tudi v tem od-
delku gledati, kako se ureja reči.

Veliko sumov imam, če prečitam
prav ta paragraf 4., ki govori o ne-
kakšni enakosti. Državljanstvo — se
pravi — je v vsej kraljevini eno. Vsi
državljeni so pred zakonom enaki.
Vsi uživajo enako zaščito oblasti...
To bi se prav lepo glasilo, če ne bi
imeli nekoliko izkušelj, iz katerih se
poraja skepsa. Jaz bi na primer rad
vedel, ali velja to državljanstvo
enako tudi za ženske, ali so ženske
enako enake pred zakonom, kakor
vsi drugi državljani? Kakor stvari

danes stoje, niso, in v tej ustavi ne
najdem ne ene določbe, ki bi garan-
tirala, da se bodo ženske v pravnem
pogledu izenačile z moškimi. Go-
spodje, slišal sem tukaj prav debele
šale z ozirom na ženske pravice.
Ljudje prihajajo in pravijo, da naše
kmečke ženske ne zahtevajo volilne
pravice. Predvsem, gospodje, je bilo
tudi mnogo moških, ki se niso brigali
za volilno pravico; ne vem, kaj bi
dejali, če bi se iz tega izvajalo, da ni
treba dajati volilne pravice moškimi.
Sicer pa ni volilna pravica vse, kar
se zahteva za ženske. Pred kratkim
sem bil na nekem ženskem shodu v
Beogradu. To ni bil prvi ženski shod,
katerega sem se udeležil. Slišal sem
pri tej trditvi marsikaj, toda reči
moram, da sem se zgražal, ko sem
slišal, kakšne pravne razmere ob-
stajajo tukaj in kako je žena, če se
strogo vzame, zaslužena. Gospodje,
zakoni o nasledstvu so taki, da se
mora človek res vprašati, ali živimo
v dobi civilizacije, ali v časih kakš-
nih barbarskih institucij. (Medklici z
muslimanske strani.) Pojdite propa-
girajte islam, če mislite, da je to bo-
lje. Kar sem slišal o teh zakonih, je
pač veliko hušje, kot bi se moglo pri-
čakovati od islama. Ali bomo res
moral na veke vekov gledati, da bo
ženska nekakšno bitje druge vrste,
da bo morala hoditi pet, šest kora-
kov za možem, da se ne bo smela
pokazati v suhi, kjer jedo moški?
(Medklici: Tako je le na vasi.) Če je
le na vasi tako, so pa vendar v me-
stnih razmere, ki povzročajo, da je
ženska pogostoma še v slabšem po-
ložju, kakor na vasi. (Medklici.) To
je spet druga reč; to so klike, ki vla-
dajo; ne more se torej reči, da gre

pri tem za ženske, ampak le za ne-
katere ženske, prav tako kakor vla-
dajo tukaj tudi le nekateri moški.
Zakaj menda ne misli nihče, da vla-
data tukaj radikalna in demokratska
stranka s pomočjo muslimanov in
samostojnih kmetov. Tukaj vlada
gospod Pašič.

Minister dr. Velizar Janković:
Gospa Pašič.

Kristan: Morda tudi to: tako ni-
sem poučen, vem pa, da tukaj go-
spodje od večine ne glasujejo vedno
po svojem mišljenju, ampak tako,
kakor jim predpisuje gospod Pašič.
(Ploskanje pri opoziciji. Glasovi: To
ni res!) — Če bi vi bili imeli pravico
glasovati za ime naše države, tako
kakor bi bili hoteli, bi bili glasovali
drugače!

Predsednik dr. Ivan Ribar: Go-
spod poslanec, ne žalite gospodov
poslancev. Vsak poslanec dela in
glasuje tako, kakor mora po svoji
vesti.

Kristan: Meni so mnogi poslanci
sami izjavili, da bi bili radi glasovali
za ime »Jugoslavija«, pa ne morejo,
ker je gospod Pašič napravil kabi-
netno vprašanje iz tega. (Ploskanje
na desnici in levici.)

Glas iz centra: Povejte kdo je to?

Kristan: Jaz nisem denuncijant,
moj gospod.

Salihagić: To je denuncijacija.
Povejte ime.

Kristan: Nikar se tako ne razbur-
jajte. Meni se zdi, da bi bilo grdo od
mene, če bi vam izdal človeka, ki mi
je to dejal, zato, da se maščujete nad
njim. Sicer pa ni to eden. To ve ves
Beograd.

No, gospodje, če se pravi, da
ženske same ne zahtevajo volilne
pravice, vem, da je bila v začetku
tudi med moškimi le manjšina, ki pa
je zahtevala to pravico za vse.

Danes je v ženskem gibanju veli-
ko število tistih, ki so toliko zavede-
ne, da vedo, kaj pomenijo politične
pravice. One zahtevajo nekaj več,
kakor volilno pravico; one zahteva-
jo pravno izenačenje z moškimi.
(Ugovori v centru.) Da, tukaj gre za
državlanske pravice, in tukaj govo-
rite pa tako, da nihče prav ne ve,
ali veljajo te pravice za vse, ali le
za tiste, na katere vi mislite, za tiste,
ki gospodujejo. Sicer pa gospodujejo
v mnogih slučajih prav tisti, ki ni-
majo teh pravic. (Salihagić dela
medhlce.) Ali je to tako dostojno, da
delate, kakor komandira žena, na-
mesto da bi ji dali pravico, da dela
zase, vi pa po svoji glavi?

(D dalje prih.)

Marijnetno gledališče.

USTAVNI ODBOR.

LDU, Beograd, 15. junija. Danes
popoldne je imel ustavni odsek svo-
jo sejo, na kateri se je razpravljalo
o VIII. oddelku ustave. Odklonjeni
so bili vsi predlogi za izpremembo,
ki so jih stavili jugoslovanski klub,
socijalni demokratje in zemljoradni-
ki. Odklonjen je bil predlog socijal-
nih demokratov, da se v petem
stavku 90. člena izpuste besede
»vernosti kralju« in predlog zem-
ljoradniškega kluba o odgovornosti
ministrov, pri členu 93, je bil odklo-
njen predlog socijalistov, naj mini-
stre sodijo pristojna sodišča, kakor
tudi predlog dr. Momčila Ivanica, da
za kaznjiva dejanja po kazenskem
zakonu oškodovani lahko toži mini-
stre neposredno pri rednem sodi-
šču. Odklonjen je tudi predlog pri
členu 95, ki so ga stavili socijalisti
in ki zahteva, da oblast ne more
imej manj kakor 500.000 prebiva-
cev, in predlog istega kluba, naj se
namesto velikega župana voli pre-
sedništvo. Odklonjen je bil tudi pre-
log zemljoradnikov, naj voli narod-
na skupščina člane državnega sveta
po proporcijah listah. Tudi pri členu

107. je bil predlog zemljoradnikov
o odgovornosti državnih uradnikov
odklonjen. Pri členu 108, je bil od-
klonjen predlog socijalnih demokra-
tov o zavarovanju uradniške stalno-
sti in predlog, da imajo državni urad-
niki s samoupravnimi uradniki iste
pravice in dolžnosti. Oddelek VIII.
je bil v stari redakciji sprejet z ve-
čino.

Po sprejetju ustave bodo pisali
vladni listi: »Ustava je izdelana v
znamenju sporazuma vseh strank...«

SEJA KONSTITUANTE.

LDU, Beograd, 16. junija. Današ-
nja seja ustavotvorne skupščine se
je otvorila ob 9.30. Na dnevnem re-
du je nadaljevanje debate o enaj-
stem poglavju. Prvi govori narodni
socijalist Ivan Deržić proti členu
120. (vojaška sodišča). — Radika-
lec posl. Ivančić govori za svoj pre-
log k členu 121., da bi navadne pre-
stopke vojakov in častnikov sodilo
civilno sodišče. — Demokrat Grujić
govori za skrčenje aktivne vojaške
službe. Potem pa govori o vojaških
sodiščih in pravi, da naj vojaška so-

dišča sodijo samo v vojni. — **Post. Jakob Kušar** (SKS) izjavi, da je bila njegova skupina za milice, sedaj pa je za današnji sistem. — **Demo-krat Gjorgjevič** veli, da je sedanja vojska potrebna. Na koncu govori še radikalec **Čeda Kostić**, nakar se je seja zaključil ob 12.30.

LDU, Beograd, 16. junija. V parlamentarnih krogih se smatra, da bo ustava končno doglasovana do 25. t. m. Vlada in predsedništvo konstituantne sta storila vse potrebno, da bodo prisotni vsi poslanci na oni seji, ko se bo definitivno odglasovala ustava.

PAŠIČ SE POGAJA S KLERI-KALCI.

LDU, Zagreb, 16. julija. »Jutarnji list« poroča: Vlada je za Jugoslovenskim klubom začela pogajanja v svrhu, da se klub povrne v konstituantno. Pogajanja se bodo jutri nadaljevala.

PROTIČEV MANDAT.

LDU, Zagreb, 16. junija. Dopsnik »Riječi« doznava iz radikalnih krogov, da je g. Stojan Protič sporočil g. Pašiću, da se čudi, da se ne uvažuje njegova ostavka na poslaniški mandat.

Konferenca za rešitev baroškega vprašanja.

Beograd, 16. junija. Ministrski predsednik Pašić je za 17. t. m. sklical konferenco strokovnjakov, da reši vprašanje eksploatacije reškega pristanišča in luke Baroš. Na to konferenco so povabili zastopniki trgovskih in obrtnih zbornic in brodarstvih združenj. Smatra se, da bo g. Pašić v nekaterih dneh odgovoril na interpelacije radi baroške luke in Reke.

Iz Gorenje Šlezije.

Berlin, 16. jun. »Berliner Tageblatt« poroča iz Bytoma: Od ponedeljka vladajo v pštinskem okrožju docela kaotične razmere. Čisto blizu Korfantičevega glavnega stana se je ustanovila rdeča armada. Boljševiški vstajski oddelki zahtevajo od industrijskih uprav in od trgovcev velike vsote ter izsiljujejo že zneske do 20 tisoč mark. Na več rovin industrijskega ozemlja vihrajo od davi rdeče zastave. Posamezna ravnanja so postavili pod diktatno delavstva.

London, 16. jun. Kakor doznava Reutersjev urad, se položaj v Gornji Šleziji ni izboljšal. Kakor je videti, Poljaki svojo besedo glede umika ne bodo držali. Zdi se, da Korfanti nima več vpliva. Posamezne čete zaveznikov so se umaknile.

Mezdní spori.

LDU, London, 15. (Havas). Vслед nastopa delovnega ministrstva je stavka kovinskih delavcev vsaj za nekaj časa preprečena, ker so izjavili delodajalci, da so pripravljeni uvesti nove plačilne tarife s koncem junija.

LDU, London, 16. (Reuters). Spor v bombalni industriji je bil v principu končan. Delodajalci so dovolili povišanje mezd za 25%.

LDU, Washington, 16. (Brezlično). Posestniki rudnikov so snoči izročili zastopnikom delavcev izpremenjene predloge, glede katerih so se zadnji izjavili, da jih ne morejo sprejeti.

Politične vesti.

— Dve verzili. Današnji »Narod« in včerajšnje »Jutro« poročata, da pride ministrski predsednik Pašić čez počinice na oddih na Bled. Stanoval bo v Windischgrätzovi vili, ki jo je baje najel za vso sezono. In sicer piše »Narod«, da bo imel naš narod priliko videti in spoznati našega velikega državnika. »Jutro« pa še pripominja, da bo imel naš veliki državnik priliko, da se seznani z našim narodom. Pričakujemo, da se bosta »Narod« in »Jutro« nad temi različnimi spoznanji temeljito skavala. Še nekaj: Najemmina Windischgrätzove vile stane mesečno 100.000 kron!

— Italijanska socialistična stranka protestira proti nasilstvom v Istri. Tržaški »Lavoratore« je priobčil pred dnevi pro-

test proti velikim volinim nasilstvom, ki so jih bili uprizarjati fašisti. Priobčuje nebroj primerov teh nasilstev. »Lavoratore Socialista« zahteva med drugim preiskavo in razveljavljanje volitev v Istri, ker poslanci, ki so bili proglašeni za izvoljene v Istri, ne predstavljajo izraz ljudske volje, temveč nasprotno propagande nasilne in okrutne manjšine fašistov. Te volitve v Istri so sramota, ki jo je treba izbrisati, ker so nedostojne civilizirane države. — Italijanski socialisti bodo v parlamentu o tem obširnem govorili in zahtevali, da se povrne vsa škoda, ki so jo z razdejani povzročili fašisti delavskim organizacijam.

— Program nemških poslancev v Italijanski zbornici bo po njihovi lastni izjavi tak: Zahteva, da smejo nemški poslanci govoriti v parlamentu v svojem jeziku, in da sme biti poslancem izvoljen tudi tak, ki ne zna italijanskega jezika. Nemški poslanci bodo aktivno sodelovali na izboljšanju upravnega sistema, zahtevajoč avtonomijo za Tirolce in pa, da se nemško prebivalstvo osvobodi obvezne službe v italijanski vojski. Nemški del Južne Tirolske naj se loči od italijanskega (od Trentina).

— Ubogi Šmeral! Vodja češkoslovaških komunistov dr. Šmeral je bil po Zinovjevu pozvan, naj pride na kongres moskovskih sovjetov. Dr. Šmeral odpušča te dni. — ga bodo v Moskvi prali! — »Rude Pravde« poroča, da je v Prago prispela ruska trgovinska mislija.

— Francoska zbornica je dovolila 1 milijon 413.555 frankov za gradbo novih vojnih ladij. Zornica je sprejela s 468 glasovi proti 128 načrt za vojno mornarico. Ta načrt predvideva gradbo 10 lahkih križark, 12 torpedov, 10 torpedolov in 1 ladje za eroplane. — Nesrečni militarizem!

— Lloyd George se odtezuje političnemu delu. Radi neuspehov, ki jih je koalicijska vlada doživela pri zadnjih delnih volitvah, poročajo londonski listi, namerava Lloyd George zapustiti zunanje politično delo in se brigrati samo še za notranje zadeve. Lord Curzon bi potem vodil zunanjo politiko, kar pomeni, da pride zopet do ožje anglo-francoske zveze, ker nagiblje lord Curzon na to stran.

— Angleška Labour Partija bo imela 21. t. m. enaindvajseti letni kongres v Brightonu, ki bo posebno važen radi sedanjih gospodarske krize na Anglijskem.

— Novi konflikti na orientu. Zadnji čas so se razmere v Orientu, zlasti v Malji Aziji znatno izpremenile. Odstop ministra zunanjih zadev turške angorske vlade, Bekir Sami Beja, je v zvezi z dejstvom, da je prevladala v Angori struja, ki dela v sporazumu z Moskvo. Vслед tega so bili tudi kompromisni predlogi zadnje londonske orientalske konference kakor tudi predlog francosko-turškega dogovora v Ciliciji od angorskega parlamenta odklonjeni. Toda tisto, kar je Angleško dovedlo do tega, da je Grčiji pomagala v boju proti Turkom, je bila nevarnost s strani neke Zveze na orientu, ki je bila angleški indijski politiki nenaklonjena. V pozajanjih z Afganistanom, državo, ki geografično zapira pot iz Indije v Evropo, je Angleška doživela flakso. Afganistan si je zagotovil politično in gospodarsko svobodo in v bodoče bo sam upostavljal svoja diplomatska zastopstva v inozemstvu, kar je doslej opravljala Angleška. Afganistan je stopil v ozko vez s sovjetsko Rusijo in s turškimi nacionalisti. Mnogobrojni turški častniki prihajajo v Afganistan in organizirajo armado; Rusija pa pošilja tehnično osebje. Ta rusko-turška afganistanska zveza gre pod parolo za osvoboditev vzhodnih narodov odločno pot do Indije. To je za Angleško hud popr. Zato tudi pomaga z vsemi sredstvi Orkom v boju proti Turkom. Obljuba, ki jo je dala sovjetska Rusija v trgovinski pogodbi z angleško, češ, da se bo vzdržala vsake agitacije na vzhodu, je dvočlana. Ker pa Angleška veča da na svojo Indijo, kakor na vse evropsko vprašanje, ni izključena, da pride morda med Rusijo in Angleško do prekinjenja trgovske pogodbe.

— Za krojaško delavnico v invalidskem domu v Ljubljani se išče invalid-delavodja, ki je obremenjen prirokovalec. Reflektira se na prvovrstno moč z večletno skušnjo. Zadevne prošnje, opremljene z izpričevanji, je poslati do 1. julija k invalidskemu oddelku poverjeništvu za socialno skrb v Ljubljani (St. Peterskega vojašnica).

— Zahvala. Podpisana vdova Gorenje se zahvaljuje v svojem in v imenu svojih otrok gospodu Jakopiču za nabrano vsoto en tisoč dvesto dve kroni, katere so mi darovali uslužbenci južne železnice, katero vsoto so mi izročili pri plači. Tisočera hvala vsem darovalcem! — Jospina Gorenje, vdova in trije otroci.

— Tedenski zdravstveni izkaz. V dobi od 5. do 11. junija je bilo v Ljubljani rojenih 26 otrok (12 dečkov in 14 deklic). Eden je bil mrtvo rojen. V istem času je umrlo 22 oseb (9 moških, 13 žensk), med temi 8 domačinov in 14 tujecev. Smrtni vzroki so bili: 1 življenska slabost, 8 jetika, 1 griza, 2 slučajni smrtni poškodb. Izmed nalezljivih bolezni je bil naznanjen le sluščaj grize s smrtnim izidom.

— Koncert v hotelu »Tivoli«. Od 15. junija naprej vsak večer od 18. do 22. ure P. n. občinstvu se priporoča Vekoslav Dolničar.

— Silke iz ljubljanske poroke. Zaključne razprave. Pred poroknike so včeraj stopali — rokovnjači. Vsi so bili krepki, plečati mladeniči. »Po dnevu smo spali, ponoči kradli«, tako so govorili poroknikom. Bili so obsojeni Rudolf Gostinčar na pet let, France Kožuh in France Tome pa vsak na dve leti težke ječe, ker je sodišče vpoštevalo njih sedanji petletni kazni. Ta rokovnjaška trojica je med vožnjo tovornega vlaka ukradla štiri bale usnja v vrednosti 48.000 K. — Dalje sta bila obsojena: Rafael Kosmač na dve leti in Anton Rant na pet let težke ječe, ker sta v rokovnjaški družbi leta 1919 izvršila številne tatvine in vlome. — Porote razprave so bile včeraj končane. Jesenska poroka bo krajša, ker pridejo na razpravo znanne poštno defraudacije.

Dnevne vesti.

— Novе doklade in pristojbine mariborske mestne občine. Z razpisom deželne vlade za Slovenijo, poverjeništvu za notranje zadeve z dne 30. maja 1921 št. 15815, je dovoljeno mestni občini Maribor na podstavi soglasnega sklepa seje sosveta z dne 15. marca 1921 pobirati nastopne povišane, oz. na novo uvedene doklade odnosno pristojbine: 40 odst. doklada na zemljiški in hišni najemni davek, 65 odst. doklada na rentni davek, 87 odst. doklada na pridobitno (kontingentirano in nekontingentirano ter na ono po II. poglavju) in na plačarino, 500

odst. užitinsko doklado na državno troširino od vina, Naklada po 100 K od hl pečenega piva, Naklada po 10 K od hektolitrske stopnje navadnega žganja ter po 5 kron od litra poslaženega žganja in likerjev. Naklada po 60 K od vsake steklenice šampanjca, 4 odst. kanalsko pristojbino od najemniškega donosa hiš kakor doslej in sicer za dobo leta 1921. 12 odst. vodovodno naklado od najemščine, kakor doslej za dobo leta 1921. Pri zaračunih večje porabe vode se dovoli za tekoče leto pobirati zvišano pristojbino po 3 K za kubični meter, pri čemer se ima ona množina vode, ki je na podstavi vodovodnih predpisov dovoljena, zaračunati kubični liter po 1 K, pasji davek po 400 K od vsakega psa, Psi čuvaji, ki so na verigi, so tega davka prosti. Enotni veselilni davek v izmeri 10 odst. stotne cene vsake vstopnice. Davščine na avtomobile, ekipaže ter davščino od prenočišč v tisti višini kot jo je sklenil ge-rentski sosvet v seji 15. marza t. l. 20 odst. stotkov na gostiščine od najemnine.

— Dohodki neposrednih davkov. »Beogradski Dnevnik« piše, da je po sedaj došli poročili urejen dohodek neposrednih davkov za budžetsko leto 1920—21. Plačali so: Srbija in Črna gora 79.291.165 D, Hrvaška 58.891.512 D, Voivodina brez Baranje 43.640.534 D, Bosna in Hercegovina 40 milijonov 135.447 D in Slovenija 42.802.635 dinarjev. Torej plačuje Slovenija relativno največ davka.

— Drobilj po 25 par. Ker je v Zagrebu izdelana zadostna količina novčanice po 25 par. ki se lahko izdajo v promet, je finančni minister naročil državnim blaginjam, da morajo sprejemati te novčanice pri plačevanju do 25 dinarjev. Te novčanice veljajo od danes na ozemlju naše države kot obvezno in zakonito priznano, plačilno sredstvo.

— Vseled seje deželne vlade odpade v soboto dne 18. t. m. sprejemni dan pri predsedniku deželne vlade.

— Novinarske železniške karte. »Beogradski Dnevnik« poroča, da je prometni minister odločil, da se predpis o privilegijih novinarjev na državnih železnici izpremeni. Vsako uredništvo dobi eno karto za vse svoje člane. Vsak član uredništva mora imeti novinarsko legitimacijo, ki mora biti potrjena razen uredništva in uprave mesta še od prometnega ministrstva, da bo onemogočena vsaka zloraba železniških kart.

— Za krojaško delavnico v invalidskem domu v Ljubljani se išče invalid-delavodja, ki je obremenjen prirokovalec. Reflektira se na prvovrstno moč z večletno skušnjo. Zadevne prošnje, opremljene z izpričevanji, je poslati do 1. julija k invalidskemu oddelku poverjeništvu za socialno skrb v Ljubljani (St. Peterskega vojašnica).

— Zahvala. Podpisana vdova Gorenje se zahvaljuje v svojem in v imenu svojih otrok gospodu Jakopiču za nabrano vsoto en tisoč dvesto dve kroni, katere so mi darovali uslužbenci južne železnice, katero vsoto so mi izročili pri plači. Tisočera hvala vsem darovalcem! — Jospina Gorenje, vdova in trije otroci.

— Tedenski zdravstveni izkaz. V dobi od 5. do 11. junija je bilo v Ljubljani rojenih 26 otrok (12 dečkov in 14 deklic). Eden je bil mrtvo rojen. V istem času je umrlo 22 oseb (9 moških, 13 žensk), med temi 8 domačinov in 14 tujecev. Smrtni vzroki so bili: 1 življenska slabost, 8 jetika, 1 griza, 2 slučajni smrtni poškodb. Izmed nalezljivih bolezni je bil naznanjen le sluščaj grize s smrtnim izidom.

— Koncert v hotelu »Tivoli«. Od 15. junija naprej vsak večer od 18. do 22. ure P. n. občinstvu se priporoča Vekoslav Dolničar.

— Silke iz ljubljanske poroke. Zaključne razprave. Pred poroknike so včeraj stopali — rokovnjači. Vsi so bili krepki, plečati mladeniči. »Po dnevu smo spali, ponoči kradli«, tako so govorili poroknikom. Bili so obsojeni Rudolf Gostinčar na pet let, France Kožuh in France Tome pa vsak na dve leti težke ječe, ker je sodišče vpoštevalo njih sedanji petletni kazni. Ta rokovnjaška trojica je med vožnjo tovornega vlaka ukradla štiri bale usnja v vrednosti 48.000 K. — Dalje sta bila obsojena: Rafael Kosmač na dve leti in Anton Rant na pet let težke ječe, ker sta v rokovnjaški družbi leta 1919 izvršila številne tatvine in vlome. — Porote razprave so bile včeraj končane. Jesenska poroka bo krajša, ker pridejo na razpravo znanne poštno defraudacije.

Iz stranke.

Diskusijski večer je danes ob 20. uri zvečer v mali dvorani Mestnega doma. Udeležite se ga čim številneje.

Iz strok. organizacije.

Seja okrožne strokovne komisije celške se bo vršila v soboto dne 18. junija t. l. ob 6. uri zvečer v »Delavskem tistištvu«. Dnevni red: 1. Tajnikovo poročilo, 2. Razmerje med strokovnimi organizacijami in soc. dem. poslanci, 3. Razno. Na sejo so vabljene: delegati Zidan most, Zabukovca, Velenje. Vrhtega s. Reke, osrednji tajnik in poslanec s. dr. Korun iz Ljubljane.

Vestnik Svobode.

»S. K. Svoboda« Ljubljana, Redni članski sestanek se bo vršil danes 17. t. m. ob pol 8. uri zvečer v društvenih lokalih, Se-lenburgova ulica 6, II. Udeležba dolžnost Predsednik.

Gospodarstvo.

— Hidroelektrična centrala na Savi — Krško — Čatež. Mesto Zagreb pogreša električne centrale prav tako kakor Ljubljana. Nedavno je pa bil po naročilu zagrebške občine izdelan od inženjerjev Riesnerja in Payerja natančen načrt za gradbo hidroelektrične centrale na Savi na Krškem, tam kjer se Sava zadnjikrat vije preko pečm, predno pride tok vode v korito in se vije na desnem bregu do Čateža mala ravnina. Tu bodo zgradili kanal, da dobe potreben padec vode. Kanal se bo iztekal potem v Krko, Dolg bo 12 in pol kilometra. Naravna lega, geološki pogoji in stabilnost vode so za gradbo električne centrale na tem mestu zelo povoljni. Kanal bo obkrožen z betonskimi pločami, na dnu bo 19 metrov širok, globok pa bo štiri metre. Preko kanala bodo zgradili osem mostov. Pripraven bo kanal tudi za plovbo s splavi, ki prihajajo iz Kranjske in Štajerske. Centrala bo imela štiri dvojne turbine. Najmanjši padec vode bo 12 metrov. V električni centrali proizvajana mehanična energija bo imela 35000 voltov napetosti; v Zagrebu se bo pa ta napetost transformirala na 5000 voltov napetosti. Skupni stroški za gradbo te hidroelektrične centrale so proračunjeni na 281.300.000 kron, dohodki od nje pa na letnih 71.050.000 kron. — Če bodo res zgradili to centralo, bo to velikega gospodarskega pomena ne le za Zagreb in njegovo okolico, temveč tudi za del slovenskega ozemlja.

— Nove rude. V djakovskem okraju je rudarski nadzornik Vojković izsledil zelo bogata ležišča premoga, železa, bakra, medenine in kaolina.

— Angleška trgovinska zbornica pošlje v Rusijo svojega tajnika, da se udeleži trgovinske konference v Moskvi 15. jul. tega leta.

— Prodniklja ameriškega sladkorja še ni bila nikdar tako velika kakor letos. Končno letno poročilo pravi, da so pridelali skupaj 1.266.148 ton, 12% več kot rekordnega leta 1916, in 49% več kot leta 1919.

— Gospodarski položaj Rusije. »Berlinske Tidende« javljajo: Voditelji finskega trgov. odposlanstva ki se je pred kratkim vrnilo iz Rusije, ravnatelj Hovilainen je izjavil

Št. 12.918, ref. X.

Razglas.

V smislu § 37 občinskega reda za glavno mesto Ljubljano razglasa podpisani mestni magistrat, da so proračuni mestne občine za čas od 1. julija 1921 do 30. junija 1922, in sicer:

mestnega zaklada,
ubožnega zaklada,
zaklada meščanske imovine,
mestne pehotne vojašnice,
mestne klavnice,
mestnega vodovoda,
amortizacijskega zaklada mestnega loterijskega posojila,
mestne elektrarne,
mestne plinarne,
mestnega pogrebnege zavoda,
mestne zastavljalnice,
mestne priprege,
mestne trošarine in ustanovnege zaklada

dogotovljeni ter občanom v dobi od 17. do 30. junija 1921 v prostorih mestnega knjigovodstva na vpogled.

O pravočasno vloženih ugovorih bo razsojal občinski svet.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 14. junija 1921.

Ure budilke, ni-hauke, verižice, zlatino, srebrnino, očale in poročne prstane kupite najbolje pri
A. Lečnik,
urar in zlatar,
Celle, Glavni trg št. 4
Popravila dobra in točna.
Zlomljeno zlato in srebro plačujem po najvišji ceni.

Izdajatelj: Ivan Milnar.

Konsum. društvo rudarjev v Hrastniku

vpisana zadruga z omejenim poročtvom

sprejema hranilne vloge, ki jih obrestuje po 4 %.

Na podlagi zadnjega računskega zaključka ima 576 članov ter sledeče društvene sklade:

Rezervni delež K 64.316-67.

Društveni delež K 17.103-71.

Blagovni promet za l. 1919/20 je znašal K 2.963.093-48. Delež znaša K 40-.

Član postane lahko vsak.

Tisk »Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Večje število ne kvalificiranih
delavcev
sprejmejo
Strojne tovarne in livarne d. d.
v Ljubljani.

Odgovorni urednik: Jak. Vehovec.